

رابطه بین چشم‌انداز زمان با جهت‌گیری هدف، تعلق تحصیلی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان

دانشکده‌های مختلف دانشگاه خلیج فارس

* سید موسی گلستانه¹، سید علی افشین²، یوسف دهقانی³

1. استادیار دانشگاه خلیج فارس بوشهر، 2. دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه خلیج فارس بوشهر، 3. استادیار دانشگاه خلیج فارس بوشهر

(تاریخ وصول: 95/02/02 - تاریخ پذیرش: 95/06/13)

The Relationship between the Time Perspective and Achievement Goal, the Academic Procrastination and Academic Achievement of Students in Various Colleges of the Persian Gulf university*Seyed Mousa Golestaneh¹, Seyed Ali Afshin², Youssef Dehghani³

1. Assistant Professor in Persian Gulf University of Bushehr

2. graduate student of Persian Gulf University of Bushehr

3. Assistant Professor in Persian Gulf University of Bushehr

(Received: Apr. 21, 2016 - Accepted: Sep. 03, 2016)

Abstract

Aim: Time perspective identifies a person's perception or assessing of past, present, and future. Time perspective, has an unconscious cognitive structure that a person uses in decision-making on short-term or long-term goals and actions. The aim of this study was to examine the mediating role of achievement goal in the relationship between time perspective, academic achievement, and students' academic procrastination. **Method:** For this purpose, 424 (223 female, 201 male) students from different faculties (Literature, Engineering, Science) of the Persian Gulf University of Bushehr were selected by cluster sampling method and responded to the Zimbardo Time Perspective Scale (ZTPI, the form of 56 questions), Transcendental Future Time Perspective Scale (TFTPS), Measuring Target Scale 3×2 (3×2 AGQ-S), and the Academic Procrastination Scale (TPS). Structural Equation Modeling was used to analyze the data. **Results:** The results showed a direct significant relationship between the time perspective and achievement goal. Besides, there was a significant relationship between time perspective and academic procrastination and a significant indirect relationship between achievement goal and academic procrastination. Also, the indirect relationship between time perspective through achievement goal with academic achievement was significant. In addition, the indirect relationship between time perspective through academic procrastination and academic achievement was significant. Results of Structural Equation Modeling indicated the fitness of the supposed model in the study. **Conclusion:** According to the findings, it can be said that time perspective has an important mediating role in achievement goal in the relationship between academic achievement and academic procrastination. Accordingly, taking into account the time perspective role and raising awareness of achievement goal and academic procrastination can improve students' academic achievement.

Keywords: Time Perspective, Academic Achievement, Academic Procrastination, Achievement Goal.

چکیده

مقدمه: چشم‌انداز زمان چگونگی ادراک یا ارزیابی شخص از گذشته، حال و آینده را مشخص می‌کند. چشم‌انداز زمان، ساختار شناختی ناهشیاری دارد که فرد در هنگام تصمیم‌گیری درباره اعمال و اهداف کوتاهمدت یا بلندمدت به کار می‌برد. هدف پژوهش حاضر تعیین نقش واسطه‌ای جهت‌گیری هدف در رابطه بین چشم‌انداز زمان، پیشرفت تحصیلی و تعلق تحصیلی دانشجویان بود. روش: به این منظور 424 نفر (223 زن، 201 مرد) از دانشجویان دانشکده‌های مختلف (ادبیات، مهندسی، علوم پایه) دانشگاه خلیج فارس بوشهر به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شدند و به مقیاس چشم‌انداز زمان زیباردو (ZTPI، فرم 56 سؤالی)، مقیاس آینده متعالی (TFTPS)، مقیاس جهت‌گیری هدف 3×2 (3×2 AGQ-S) و پرسش‌نامه تعلق و رزی تحصیلی (TPS) پاسخ دادند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از مدل معادلات ساختاری استفاده شد. یافته‌ها: نتایج نشان داد که رابطه مستقیم بین چشم‌انداز زمان و جهت‌گیری هدف معنی‌داری بود؛ و رابطه‌ی بین چشم‌انداز زمان و تعلق تحصیلی معنادار بود. رابطه‌ی غیرمستقیم جهت‌گیری هدف و تعلق تحصیلی با پیشرفت تحصیلی معنادار بود. همچنین رابطه‌ی غیرمستقیم چشم‌انداز زمان از طریق جهت‌گیری هدف با پیشرفت تحصیلی معنادار بود. به علاوه رابطه‌ی غیرمستقیم چشم‌انداز زمان از طریق تعلق تحصیلی با پیشرفت تحصیلی معنادار بود. نتایج مدل معادلات ساختاری حکایت از برازندگی مدل مفروض تحقیق داشت. نتیجه‌گیری: با توجه به یافته‌ها می‌توان گفت که جهت‌گیری هدف نقش واسطه‌ای مهمی در رابطه‌ی بین چشم‌انداز زمان، پیشرفت تحصیلی و تعلق تحصیلی ایفا می‌کند. بر این اساس با در نظر گرفتن نقش چشم‌انداز زمان، افزایش آگاهی نسبت جهت‌گیری هدف و تعلق تحصیلی می‌تواند پیشرفت تحصیلی دانشجویان را بهبود بخشد.

واژگان کلیدی: چشم‌انداز زمان، پیشرفت تحصیلی، تعلق تحصیلی، جهت‌گیری هدف.

مقدمه

یکی از اهداف اصلی آموزش و تعلیم و تربیت، پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان است. پیشرفت تحصیلی یک ساختار چندبعدی است که تأییدکننده صلاحیت شخصی، تقویت‌کننده اهداف شغلی و هدایتگر مسیرهای شغلی جدید است (زاکر¹، 2014؛ استایپک و وایس²، 1981؛ نرگیا - سابتیریکا و پوپ³، 2016). پیشرفت تحصیلی بیانگر میزان دست‌یابی به استانداردها و اهداف آموزشی است (ربر⁴، 1985). در ارتباط با پیشرفت تحصیلی و تلاش برای ارتقای آن، تحقیقات زیادی صورت گرفته است. بدون شک برای افرادی که مشتاق به یادگیری و تحصیل هستند، زمان متغیر مهمی است. نحوه چشم‌انداز افراد نسبت به زمان و نگرش‌هایی که با اطرافیان در میان می‌گذارند، تأثیر نیرومندی بر جنبه‌های زندگی انسان دارد، با این وجود بیشتر مردم چه افراد اهل مطالعه و چه افراد عادی، اهمیت زمانی را دست‌کم می‌گیرند (زیمباردو و بوید⁵، 2008).

چشم‌انداز زمان یک بعد اساسی از ساختار روان‌شناسی زمان است که به صورت دسته‌بندی تجربه‌ی فرآیندهای شناختی انسان به چهارچوب‌های گذشته، حال و آینده ظاهر می‌شود (زیمباردو، بوید، 1999). این نگرش اغلب روند ناهشیارانه‌ای دارد که به موجب آن جریان مستمر تجارب شخصی و اجتماعی به مقوله‌های زمانی، پیوند می‌یابد از آن جهت که به این وقایع معنا می‌دهد یا به آن انسجام می‌بخشد

(هال⁶، 1938). این مدل شامل گذشته، حال و آینده و ارزش‌های عاطفی اختصاص یافته به زمان حال حاضر (لذت‌گرا و جبرگرا)، گذشته (مثبت و منفی)، آینده و آینده متعالی است (زیمباردو، اسوارد و اسوارد⁷، 2012؛ فراری و دیاز - مورالز⁸، 2007؛ وان بک و کاریز⁹، 2015). چشم‌انداز زمان گذشته منفی؛ توسط یک بدبینی، تأسف و نشخوار فکری در مورد گذشته و نگرش منفی نسبت به آن مشخص می‌شود (زیمباردو و بوید، 2008؛ زیمباردو و بوید، 1999). چشم‌انداز زمان گذشته مثبت نشان‌دهنده یک نگرش عاطفی مثبت نسبت به گذشته است. چشم‌انداز زمان حال لذت‌گرا با ریسک‌پذیری و خوش‌گذرانی مشخص می‌شود. افراد دارای حال لذت‌گرا، در لحظه زندگی می‌کنند، از ناراحتی اجتناب می‌کنند و به دنبال تجارب لذت‌بخش هستند (زیمباردو و بوید، 1999). چشم‌انداز زمان حال جبرگرا مظهر نگرش ناامیدکننده نسبت به آینده و به‌طور کلی زندگی است (زیمباردو و بوید، 2008). چشم‌انداز زمان آینده نشان‌دهنده جهت‌گیری کلی نسبت به آینده است که اغلب با رفتارهای هدفمند مرتبط است (زیمباردو و بوید، 2008). آینده‌ی متعالی شامل تصور مرگ فیزیکی تا پس از مرگ است (بوید و زیمباردو، 1997). پیش‌بینی پاداش‌های ابدی یا مجازات پس از مرگ می‌تواند اهمیت قابل‌توجهی برای فرد داشته باشد و به این ترتیب تأثیر قابل ملاحظه‌ای در زندگی حال دارد (وان بک و کاریز،

1. Zacher
2. Stipek & Weisz
3. Negru-Subtirica & Pop
4. Reber
5. Zimbardo & Boyd

6. Hall
7. Zimbardo, Sword & Sword
8. Ferrari & Díaz-Morales
9. Van Beek & Kairys

سید موسی گلستانه و همکاران: رابطه بین چشم انداز زمان با جهت‌گیری هدف، تعلل تحصیلی و پیشرفت تحصیلی ... (دکر و همکاران⁸، 2016). جهت‌گیری‌های هدف متفاوت و مختلفی از سوی نظریه‌پردازان هدف بیان شده است که در جدیدترین تقسیم‌بندی که توسط الیوت، موریاما، پیکران⁹ (2011) صورت گرفت به وسیله تفکیک هدف‌های مبنی بر تسلط به اهداف مبنی بر تکلیف، خود و دیگران، الگوی هدف پیشرفت چهار وجهی را به الگوی شش وجهی گسترش دادند (به نقل از ماسکرت، الیوت، کاری¹⁰، 2015). در این الگو اهداف شش‌گانه شامل بعد گرایش به تکلیف¹¹ که بر شایستگی مبتنی بر تکلیف استوار است یعنی یک وظیفه را به‌خوبی انجام دادن است (الیوت و همکاران، 2011)؛ بعد اجتناب از تکلیف¹² که بر اجتناب از بی‌کفایتی به نظر رسیدن بر اساس تکلیف استوار است (تعیین درجه‌ی اینکه چیزی بهتر شده است یا نه ماسکرت و همکاران، 2015)؛ بعد گرایش به خود¹³ که بر دستیابی به شایستگی مبتنی بر خود استوار است (به عنوان مثال، کاری را بهتر از گذشته انجام دادن)؛ بعد اجتناب از خود¹⁴ که بر اجتناب از بی‌کفایتی مبتنی بر خود استوار است (به عنوان مثال، اجتناب از انجام دادن کاری بدتر از گذشته)؛ بعد گرایش به دیگران¹⁵ که بر دستیابی به شایستگی مبتنی بر دیگران استوار است (به عنوان مثال کاری را بهتر از دیگران انجام دادن) و بعد اجتناب از دیگران¹⁶ که بر اجتناب از بی‌کفایتی بودن نسبت به دیگران استوار است (به

2015). به نظر می‌رسد تمایل به یکی از چهارچوب‌های زمانی خاص، یا عدم توجه به یک چهارچوب زمانی، باعث انطباق عملکرد فرد با آن چهارچوب زمانی می‌شود (هولمن و سیلور¹، 1998؛ 1998؛ کروگر، ریسچال و زیمرمن²، 2008). چشم‌انداز زمان باعث شکل دادن به اهداف مان می‌شود و این اهداف به نوبه خود، رفتار ما را تعیین می‌کند و نقش مهمی در شکل دادن به رفتار فعلی ما بازی می‌کند (زیمباردو، 1999؛ به نقل از هارفورد³، 2011). در این راستا چشم‌انداز زمان می‌تواند بر روی انگیزه‌ی دانشجویان در جهت‌گیری اهدافشان و همچنین عملکرد آنان مؤثر باشد. در واقع جهت‌گیری هدف یکی از زمینه‌های اصلی تحقیق در مورد انگیزه و انگیزش است که با موفقیت و عملکرد در حوزه‌ی تحصیلی و محیط‌های آموزشی به کار برده می‌شود (الیوت و مک گرگور، 2001؛ وندوال⁴، 2001). نظریه جهت‌گیری هدف به عنوان یک چارچوب اساسی در میان روان‌شناسان تربیتی است که بر مبنای شایستگی بنا شده است و در مورد اهداف و دلایلی است که بیانگر تلاش افراد برای رسیدن افراد به شایستگی است (الیوت، 2006؛ الیوت⁵، 2005؛ شانک، میس و پینتریچ⁶، 2008؛ میکسزا، تان و دی⁷، 2016). نظریه جهت‌گیری هدف پیشرفت، در سه دهه‌ای که از عمر آن سپری شده، شاهد تغییر و تحولات بسیاری بوده است

8. Dekker at ell

9. Elliot, Murayama & Pekrun

10. Mascret, Elliot & Cury

11. Task- approach

12. Task-avoidance

13. Self-approch

14. Self-avoidance

15. Other-approch

16. Other-avohdance

1. Holman & Silver

2. Kruger, Reischl & Zimmerman

3. Harford

4. VandeWalle

5. Elliot

6. Schunk, Meece & Pintrich

7. Miksza, Tan & Dye

مایلز¹⁰، 2008؛ وراگت و اورت¹¹، 2008) و تأثیر
تعلل تحصیلی بر ارتقاء تحصیلی (کلاسن و
کوزوکو¹²، 2009؛ فراری، 2004؛ کلاسن،
کراوچاک و راجانی¹³، 2008) بررسی شده است؛
بنابراین با توجه به اهمیت چشم‌انداز زمان در
زمینه تحصیل و مسائل تحصیلی و با توجه به
اینکه پژوهش‌های مرتبط با چشم‌انداز زمانی به
آغاز و میانه‌های قرن بیستم میلادی برمی‌گردد، اما
در ایران مانند برخی کشورهای دیگر، هنوز
گام‌های اولیه را پشت سر می‌گذارد. به همین دلیل
پارادایم نظری چندان فراگیری در این زمینه وجود
ندارد که بتوان براساس آن پژوهش‌های کاربردی
و اساسی آتی در این حوزه را بر آن استوار
ساخت. از این رو همواره در این مورد سؤال‌های
بیشتری وجود دارد که باید مورد بررسی قرار
گیرد. لذا پژوهش حاضر در پی آن است که به
برخی از این سؤال‌ها پاسخ دهد، از جمله: از میان
عوامل مختلف چشم‌انداز زمان کدام یک پیش‌بین
کننده‌ی بهتری برای پیشرفت تحصیلی و تعلل
تحصیلی دانشجویان است؛ و نقش هرکدام از
عوامل جهت‌گیری هدف با در نظرگیری متغیر
چشم‌انداز زمان در تبیین پیشرفت تحصیلی و
تعلل تحصیلی چگونه است. مثلاً این‌که چگونه
جهت‌گیری هدف بر پیشرفت تحصیلی و تعلل
تحصیلی تأثیر می‌گذارد؟ کدام یک از ابعاد
چشم‌انداز زمان (گذشته، حال و آینده) پیش‌بین
بهتری برای مسائل تحصیلی از جمله پیشرفت
تحصیلی و تعلل تحصیلی در دانشجویان ایرانی

عنوان مثال، اجتناب از انجام دادن کاری بدتر از
دیگران) است (لیوت و همکاران، 2011).

دست‌کم گرفتن زمان اختصاص داده شده به
یک کار (بارت و کمپ¹، 1994). دست‌کم گرفتن
زمان مورد نیاز برای تکمیل وظایف (فراری و
دوایدیو²، 2000)، شروع وظایف محوله را تا زمان
فرا رسیدن زمان نهایی (سایکال، مورن و سالمون³،
سالمون³، 2000). منجر به تعلل ورزی می‌شود که
در محیط آموزشی بسیار شایع است (کولینز، آنوگ
بوزی و جی او⁴، 2008). از آنجا که تعلل ورزی
به عنوان اتلاف وقت در ابعاد جهت‌گیری زمان
مشاهده شده است، بعد زمانی به وضوح برای این
ساختار شخصیتی مهم است (فراری، دیاز - مورالز،
2007). همچنین نوع نگرش به ابعاد زمانی می
تواند به عنوان منبع انگیزشی عمل کند و افراد را با
انگیزه‌های درونی و بیرونی بار آورد که می‌تواند
هدایتگر شخص در انتخاب اهداف جهت پیشرفت
تحصیلی و کاهش تعلل باشد (سادلر و
بولی، 1999؛ بوستا⁵، 2001).

طبق تحقیقات مختلف نقش چشم‌انداز زمان
بر پیشرفت تحصیلی (تامپسون، تامپسون و گراور⁶،
گراور⁶، 2007؛ هارپر، زیباردو و بوید⁷، 2003؛
بوید و زیباردو، 2005؛ براینسما و جانسن، الین⁸،
الین⁸، 2009). جهت‌گیری هدف با پیشرفت
تحصیلی (هافمن و اسپاتاریو⁹، 2008؛ سنکو و

1. Burt & Kemp
2. Ferrari & Dovidio
3. Pychyl, Morin & Salmon
4. Collins, Onwuegbuzie & Jiao
5. Bosato
6. Thompson, Thompson & Grover
7. Harber, Zimbardo & Boyd
8. Bruinsma, Jansen & Ellen
9. Hoffman & Spataru

10. Senko & Miles

11. Vrugt & Oort

12. Klassen & Kuzucu

13. Klassen, Krawchuk, & Rajani

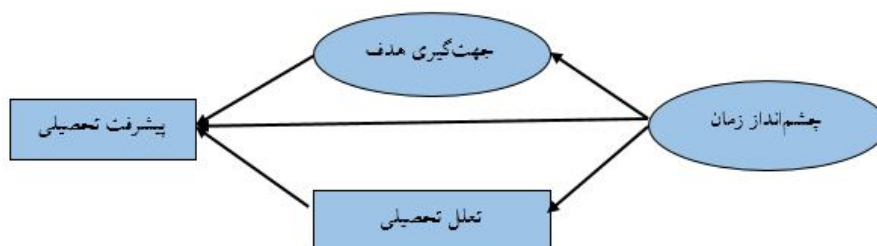
سید موسی گلستانه و همکاران: رابطه بین چشم انداز زمان با جهت گیری هدف، تعلل تحصیلی و پیشرفت تحصیلی ...

همچنین متغیر چشم انداز زمان یک عامل مهم در انگیزه درونی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان (ویدر و لنز، 1982) است. تحقیقی تاکنون درباره نقش چشم انداز زمان بر جهت گیری هدف و نقش مستقیم و غیرمستقیم آن بر تعلل تحصیلی و پیشرفت تحصیلی صورت نگرفته است؛ بنابراین انجام چنین تحقیقی بسیار ضروری و کاربردی است و کاری بدیع است. از طرف دیگر چشم انداز زمان و به ویژه سازه آینده متعالی بعد فرهنگی اجتماعی دارد؛ بنابراین این تحقیق یک مطالعه بین فرهنگی نیز محسوب می شود که جامعه دانشجویی ایرانی از لحاظ چشم انداز زمان و آینده متعالی از چه جایگاهی برخوردار است و نسبت به سایر فرهنگ های جهان چگونه نیمیاری دارد. همچنین تطبیق بین نتایج این جامعه و سایر جوامع بسیار حائز اهمیت خواهد بود؛ و بالاخره اینکه، در این تحقیق برای اولین بار پرسشنامه چشم انداز زمان و آینده متعالی مورد اعتباریابی و پایا سنجی قرار می گیرد که می تواند برای پژوهش گران در انجام کارهای تحقیقاتی و درمانی مسیر جدید و نوینی ایجاد کند.

بنابراین محققان به ارائه مدلی پرداختند که رابطه بین چشم انداز زمان و پیشرفت تحصیلی به وسیله جهت گیری هدف و تعلل تحصیلی میانجی گری می شود.

است؟ و یا اغلب نگرش ها نسبت به چشم انداز زمان در بین دانشجویان ایرانی چگونه است؟ آیا این نگرش بر پیشرفت تحصیلی و تعلل تحصیلی تأثیرگذار است؟ و آیا رابطه ای بین مدل جهت گیری هدف و پیشرفت تحصیلی و تعلل تحصیلی در بین دانشجویان وجود دارد؟ در واقع هدف پژوهش حاضر، بررسی رابطه بین چشم انداز زمان، جهت گیری هدف، تعلل تحصیلی و پیشرفت تحصیلی و یافتن راهبردهایی برای کاهش تعلل تحصیلی و افزایش پیشرفت تحصیلی با در نظرگیری ابعاد چشم انداز زمانی دانشجویان است. علاوه بر این پژوهش حاضر به دنبال بررسی نقش جهت گیری هدف بر پیشرفت تحصیلی و همچنین تعلل تحصیلی است تا علاوه بر آنکه بر آگاهی دانش آموختگان از ماهیت و علل تعلل تحصیلی افزوده شود، با آگاهی بر پیامدهای تعلل تحصیلی، راهکارها و پیشنهادهایی جهت کاهش تعلل تحصیلی دانشجویان از سوی پژوهش گران علاقه مند ارائه شود.

اهمیت پژوهش حاضر از چند بعد قابل بررسی است. اولاً اینکه در مطالعات قبلی مشخص شده است که چشم انداز زمان یک متغیر پیش بین مهم در گرایش به رفتارهای پرخطر مانند خطرات رانندگی (زیمباردو و اکادو، 1997)، مصرف الکل و مواد مخدر (زیمباردو، کاف و بوید، 1999)، ابتلا به ایدز و ریسک پذیری (روتسپن و ریدر، 1996) بوده است.

شکل 1. مدل مفهومی پژوهش

روش

انتخاب شدند. به این صورت که از میان دانشکده‌های دانشگاه خلیج فارس، 3 دانشکده و از هر دانشکده 4 ورودی انتخاب و از میان ورودی‌ها یک ورودی که بین سال‌های تحصیلی 1391 تا 1394 در این دانشگاه مشغول به تحصیل بودند انتخاب گردید و در نهایت از میان تمامی رشته‌های این ورودی در سه مقطع (لیسانس، فوق‌لیسانس و دکترا) دانشجویانی با نسبت (دانشکده علوم انسانی 160 نفر، دانشکده مهندسی 161 نفر، دانشکده علوم پایه 159 نفر) انتخاب گردیدند؛ و بین آن‌ها پرسش‌نامه اجرا شد. تعداد 56 نفر که پرسشنامه‌ها را ناقص پر کرده بودند و از تحقیق کنار گذاشته شدند. به این ترتیب، در نهایت تحلیل بر روی 424 دانشجوی (223 زن و 201 مرد) انجام گرفت. که از این تعداد 143 نفر متعلق به دانشکده ادبیات و علوم انسانی، 141 نفر متعلق به دانشکده مهندسی و 140 نفر متعلق به دانشکده علوم پایه بودند. 47/4 درصد دانشجویان تحقیق مرد (N=201)، 52/6 درصد دانشجویان زن (N=223)، 63/2 درصد در مقطع لیسانس (N=268)، 32/3 درصد در مقطع فوق‌لیسانس (N=137) و 4/5 درصد در مقطع دکترا (N=19) مشغول به تحصیل بودند.

ابزاری که در این پژوهش به کار رفته‌اند عبارت‌اند از: پرسش‌نامه چشم‌انداز زمان (ZTPI): این مقیاس توسط زی‌باردو و بوید (1999) باهدف بازنگری و ساخت ابزار جدیدی از چشم‌انداز زمان، با استفاده از دانشجویان دانشگاه‌های سان ماتئو، استنفورد، سان فرانسیسکو و مدارس عمومی شهرستان سان ماتئو ساخته شد. در ایران نیز اولین بار توسط تاج، مکرری

جامعه آماری، نمونه و روش پژوهش: پژوهش حاضر توصیفی و طرح پژوهش، همبستگی و از نوع معادلات ساختاری که در آن روابط بین متغیرها در قالب یک مدل مفهومی مورد بررسی قرار گرفت. مرور پژوهشی نشان می‌دهد که در استفاده از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری چند راهبرد برای تعیین حجم نمونه وجود دارد. گارسون¹ (2007) تأکید کرده است از آنجا که در استفاده از روش معادلات ساختاری رایج‌ترین روش برآورد حداکثر احتمال است، بنابراین، حجم نمونه 200 نفر نتایج قابل قبولی را به همراه دارد. کلاین² (2005) برای مطالعاتی که از روش معادلات ساختاری استفاده می‌کنند، راه‌حل دیگری را برای تعیین حجم نمونه پیشنهاد می‌کند. کلاین تأکید می‌کند که حداقل نسبت حجم نمونه برای هر پارامتر برآورد شده 5 نفر است؛ نسبت 10 به 1 مناسب‌تر و نسبت 20 به 1 مطلوب قلمداد می‌شود. در مدل مفروض پژوهش حاضر با توجه به در نظر گرفتن پیشنهاد کلاین از جامعه‌ی یاد شده 14 پارامتر در تحقیق حاضر وجود داشت که نمونه مناسب و مطلوب جهت انجام تحقیق به تعداد 280 نفر بود؛ که در این تحقیق جهت برآورد بهتر مدل، نمونه‌ای به حجم 480 دانشجوی (254 زن، 226 مرد) از دانشجویان دانشکده‌های مختلف (ادبیات، مهندسی، علوم پایه) دانشگاه خلیج فارس بوشهر به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای

1. Garson
2. Kline

سید موسی گلستانه و همکاران: رابطه بین چشم انداز زمان با جهت گیری هدف، تعلل تحصیلی و پیشرفت تحصیلی ...

ضریب آلفای کرونباخ برای چشم انداز زمان گذشته منفی 0/67، چشم انداز زمان گذشته مثبت 0/57، حال لذت گرا 0/58، چشم انداز زمان حال جبرگرا 0/56، چشم انداز زمان آینده 0/59 به دست آمد.

پرسش نامه آینده متعالی (TFTPS): این مقیاس تک بعدی توسط بوید و زیملاردو (1997) جهت ارزیابی باورها و نگرش های فردی مربوط به تصور آینده ی پس از مرگ بدن فیزیکی تا دنیای پس از مرگ اختراع و بعداً به ابعاد مقیاس چشم انداز زمان اضافه گردید. اعتبار این پرسش نامه توسط بوید و زیملاردو (1997) مورد بررسی قرار گرفت. در ایران نیز برای اولین بار توسط محققان حاضر مورد ترجمه، اعتبار و پایایی آن به دست آمد. این مقیاس شامل 10 گویه است و پیوستار پاسخ بر روی طیف 5 درجه ای لیکرت از کاملاً مخالفم (1) تا کاملاً موافقم (5) قرار دارد. بوید و زیملاردو، این مقیاس را بر روی یک نمونه ی 1235 نفری اجرا نمودند و مقدار 0/68 تا 0/83 با روش آلفای کرونباخ و مقدار 0/70 تا 0/80 در روش باز آزمایی برآورد کردند. در پژوهش حاضر (گلستانه، افشین و دهقانی، 1395) اعتبار آن به روش تحلیل عامل تأییدی مورد تأیید قرار دادند. مقدار شاخص KMO برابر 0/86 و همچنین مقدار شاخص عددی χ^2 در آزمون کرویت بارتلت برابر 177/92 بود که در سطح 0/0001 معنادار بود که نشانگر کفایت نمونه و متغیرهای انتخاب شده برای تحلیل عاملی می باشد. نتایج تحلیل عاملی نشان دادند که ماده ها روی عامل های مربوط به خود بار معنی دار داشته اند و همه ضرایب مسیر الگوهای عاملی از لحاظ آماری معنی دارند ($p \leq 0/5$). به بیان دیگر،

و فتوحی (1384) ترجمه و اعتباریابی شد. این مقیاس شامل 56 گویه و پنج خرده مقیاس گذشته منفی، گذشته مثبت، حال لذت گرا، حال جبرگرا و آینده می باشد. پیوستار پاسخ های این مقیاس بر روی طیف 5 درجه ای لیکرت از کاملاً مخالفم (1) تا کاملاً موافقم (5) قرار دارد. بوید و زیملاردو (1999)، این مقیاس را بر روی 1034 دانشجویان دانشگاه های سان ماتئو، استنفورد، سان فرانسیسکو و مدارس عمومی شهرستان سان ماتئو اجرا نموده اند و ضریب پایایی مقیاس را بین 0/63 تا 0/84 را در نمونه های مختلف به دست آوردند. ضرایب آلفای گزارش شده توسط بوید و زیملاردو (199) برای گذشته منفی 0/82، گذشته مثبت 0/80، حال لذت گرا 0/79، حال جبرگرا 0/74، آینده 0/77 می باشد.

در پژوهش حاضر (گلستانه، افشین و دهقانی، 1395) اعتبار آن به روش تحلیل عامل تأییدی مورد تأیید قرار دادند. مقدار شاخص KMO برابر 0/73 و همچنین مقدار شاخص عددی χ^2 در آزمون کرویت بارتلت برابر 1079/515 بود که در سطح 0/0001 معنادار بود که نشانگر کفایت نمونه و متغیرهای انتخاب شده برای تحلیل عاملی می باشد. نتایج تحلیل عامل تأییدی نشان دادند که ماده ها روی عامل های مربوط به خود بار معنی دار داشته اند و همه ضرایب مسیر الگوهای عاملی از لحاظ آماری معنی دارند ($p \leq 0/5$). به بیان دیگر، همگی بارهای عاملی بالای 0/30 بودند. در مجموع، نتایج تحلیل عامل تأییدی ($GFI = 0/93$, $NFI = 0/86$, $CFI = 0/89$)، ساختار عاملی آن (AGFI و $RMSEA = 0/06$)، ساختار عاملی آن پرسشنامه را تأیید کرد. پایایی این پرسشنامه نیز به روش آلفای کرونباخ محاسبه شد که نتایج نشان داد:

عددی χ^2 در آزمون کرویت بارتلت برابر 1476/3 بود که در سطح 0/0001 معنادار بود. نتایج تحلیل عامل تأییدی نشان دادند که ماده‌ها روی عامل‌های مربوط به خود بار معنی‌دار داشته‌اند و همه ضرایب مسیر الگوهای عاملی از لحاظ آماری معنی دارند ($p \leq 0/5$). به بیان دیگر، همگی بارهای عاملی بالای 0/35 بودند. در مجموع، نتایج تحلیل عامل تأییدی ($CFI = 0/95$ ، $NFI = 0/86$ ، $AGFI = 0/87$ ، $RMSEA = 0/04$ و $AGFI = 0/80$) ساختار عاملی آن پرسشنامه را تأیید کرد. همچنین به منظور بررسی پایایی این مقیاس به روش ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شد که مقدار آلفای کرونباخ برای گرایش به تکلیف، 0/53، اجتناب از تکلیف 0/61، گرایش به خود 0/72، اجتناب از خود 0/76، گرایش به دیگران 0/69 و اجتناب از دیگران 0/70 حاصل شد.

پرسش‌نامه تعلق تحصیلی (TPS): برای آزمون و سنجش تعلق، پرسشنامه استاندارد تاکمن مورد استفاده قرار گرفت. این مقیاس توسط تاکمن و سکستون¹ (1989) طراحی شده است و نخستین بار در سال 2001 میلادی توسط تاکمن در دانشگاه تورنتو کانادا جهت سنجش میزان تعلق‌ورزی دانشجویان اجرا و هنجاریابی شد. این مقیاس دارای 16 گویه چهارگزینه‌ای است که دانشجویان در یک طیف لیکرتی 4 گزینه‌ای از 1 (اصلاً در مورد من صحیح نیست) تا 4 (کاملاً در مورد من صحیح است) پاسخ می‌دهند؛ و این گزینه‌ها در یک طیف لیکرت 4 نمره‌ای به صورت ۱، ۲، ۳، ۴ نمره‌گذاری می‌شوند و نمره کل از مجموع نمرات گویه‌ها به دست می‌آید.

همگی بارهای عاملی بین 0/51 تا 0/76 بودند. در مجموع، نتایج تحلیل عامل تأییدی ($CFI = 0/92$ ، $NFI = 0/86$ ، $GFI = 0/94$ ، $AGFI = 0/83$ و $RMSEA = 0/03$) ساختار عاملی آن پرسشنامه را تأیید کرد. همچنین با بررسی پایایی این پرسش‌نامه در پژوهش حاضر مقدار ضریب آلفای کرونباخ برای، چشم‌انداز زمان آینده متعالی 0/84 به دست آمد.

پرسش‌نامه جهت‌گیری هدف (3 × 2 AGQ-S):

این پرسشنامه در سال 2011 توسط الیوت، موریاما و پیکران، باهدف بازنگری و ساخت ابزار جدیدی از جهت‌گیری هدف با مطالعه بر روی دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه روچستر و دانشگاه مونیخ ساخته شد. در ایران نیز برای اولین بار توسط محققان حاضر مورد ترجمه، اعتبار و پایایی آن به دست آمد. این مقیاس شامل 18 گویه و شش خرده مقیاس گرایش به تکلیف، اجتناب از تکلیف، گرایش به خود، اجتناب از خود، گرایش به دیگران و اجتناب از دیگران می‌باشد. پیوستار پاسخ‌های این مقیاس بر روی طیف 7 درجه‌ای لیکرت از قرار می‌گیرد. الیوت، موریاما و پیکران، این مقیاس را بر روی یک نمونه 126 نفری اجرا نمودند و ضرایب آلفای 0/84 را برای گرایش به تکلیف، 0/80 را برای اجتناب از تکلیف، 0/77 را برای گرایش به خود، 0/83 را برای اجتناب از خود، 0/93 را برای گرایش به دیگران و 0/93 را برای اجتناب از دیگران گزارش دادند. در پژوهش حاضر (گلستانه، افشین و دهقانی، 1395) اعتبار آن به روش تحلیل عامل تأییدی مورد تأیید قرار دادند. مقدار شاخص KMO برابر 0/82 و همچنین مقدار شاخص

1. Sexton & Tuckman

سید موسی گلستانه و همکاران: رابطه بین چشم انداز زمان با جهت گیری هدف، تعلل تحصیلی و پیشرفت تحصیلی ...

معدل: برای پیش بینی پیشرفت تحصیلی از آخرین معدل دانشجویان استفاده شد.

یافته ها

شاخص های توصیف شامل: میانگین، انحراف معیار و ماتریس همبستگی است. جدول های شماره (1 و 2) شاخص های توصیفی مربوط به مقیاس های پژوهش، چشم انداز زمان، جهت گیری هدف، تعلل تحصیلی و پیشرفت تحصیلی را نشان می دهد.

فراری و سکستون (1998) ضریب پایایی محاسبه شده برای آن را 0/86 گزارش دادند. همسانی درونی محاسبه شده در تحقیقات مختلف در کشورمان، در حدود 0/90 گزارش شده است. مصطفوی (1389) در پایان نامه خود، آلفای کرونباخ آن را بر روی 100 دانشجوی دانشگاه تبریز، 0/86 گزارش نموده است. در پژوهش حاضر نیز مقدار آلفای کرونباخ 0/83 به دست آمد که حاکی از پایایی بالای پرسش نامه است.

جدول 1. شاخص های توصیفی، مقدار، میانگین، انحراف معیار، حداقل و حداکثر متغیرهای مورد مطالعه.

کل	حداکثر	حداقل	انحراف استاندارد	میانگین	
424	19/70	11/19	1/77	15/93	پیشرفت تحصیلی
424	4/80	1/40	0/58	3/20	گذشته منفی
424	4/89	1/89	0/47	3/40	گذشته مثبت
424	4/27	1/40	0/42	3/25	حال لذت گرا
424	5/00	1/33	0/57	2/93	حال جبرگرا
424	5/00	2/00	0/45	3/53	آینده
424	5/00	1/80	0/74	3/79	آینده متعالی
424	64/00	16/00	9/02	34/44	تعلل تحصیلی
424	21/00	3/00	3/81	13/21	گرایش به تکلیف
424	21/00	3/00	4/04	12/74	اجتناب از تکلیف
424	21/00	3/00	4/54	12/40	گرایش به خود
424	21/00	3/00	4/22	13/90	اجتناب از خود
424	21/00	3/00	4/21	14/38	گرایش به دیگران
424	21/00	3/00	4/48	12/99	اجتناب از دیگران

هدف، تعلق تحصیلی و پیشرفت تحصیلی را نشان می‌دهد.

جدول 2 نتایج همبستگی بین متغیرهای چشم‌انداز زمان، جهت‌گیری

جدول 2. ماتریس همبستگی میان ابعاد متغیرهای پژوهش.

زیر مقیاس	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
پیشرفت تحصیلی	1													
گذشته منفی	-0/02	1												
گذشته مثبت	0/03	0/04	1											
حال لذت‌گرا	-0/56	0/23**	0/07	1										
حال جبرگرا	0/13**	0/34**	-0/02	0/05	1									
آینده	0/16**	0/03	0/33**	0/04	-0/06	1								
آینده متعالی	0/12**	0/12**	0/24**	0/17**	-0/1*	0/32**	1							
تعلق تحصیلی	-0/22**	0/31**	-0/16**	0/16**	0/21**	-0/30**	-0/12*	1						
گرایش به تکلیف	0/21**	-0/05	0/90*	0/04	0/73	0/15**	0/15**	0/24**	1					
اجتناب از تکلیف	-0/15	0/07	-0/04	-0/01	-0/39	0/05	0/06	-0/08	-0/13**	1				
گرایش به خود	0/23**	-0/04	0/05	0/01	0/00	0/19**	0/03	-0/18**	0/36**	0/19**	1			
اجتناب از خود	-0/03	0/07	0/12*	0/04	-0/1*	0/12**	0/27**	-0/12**	0/26**	0/07	-0/01	1		
گرایش به دیگران	0/07	0/01	0/11*	0/10*	-0/060	0/16**	0/18**	-0/12**	0/32**	0/22**	0/27**	0/27**	1	
اجتناب از دیگران	-0/10**	0/01	0/09	0/02	-0/09	-0/16	0/11*	0/08	0/18**	0/11*	0/07	0/17**	0/25	1

** p < 0/01; * p < 0/05

حال لذت‌گرا، حال جبرگرا، آینده، آینده متعالی، چشم‌انداز زمان، گرایش به تکلیف، اجتناب از تکلیف، گرایش به خود، اجتناب از خود، گرایش به دیگران، اجتناب از دیگران و جهت‌گیری هدف به ترتیب، -0/117، 0/112، -0/157، 0/267، -0/254، 0/066، -0/447، -0/306، -0/085، 0/011، 0/026، -0/404، -0/330، -0/068، -0/230 می‌باشد. قدر مطلق ضریب کشیدگی قدر

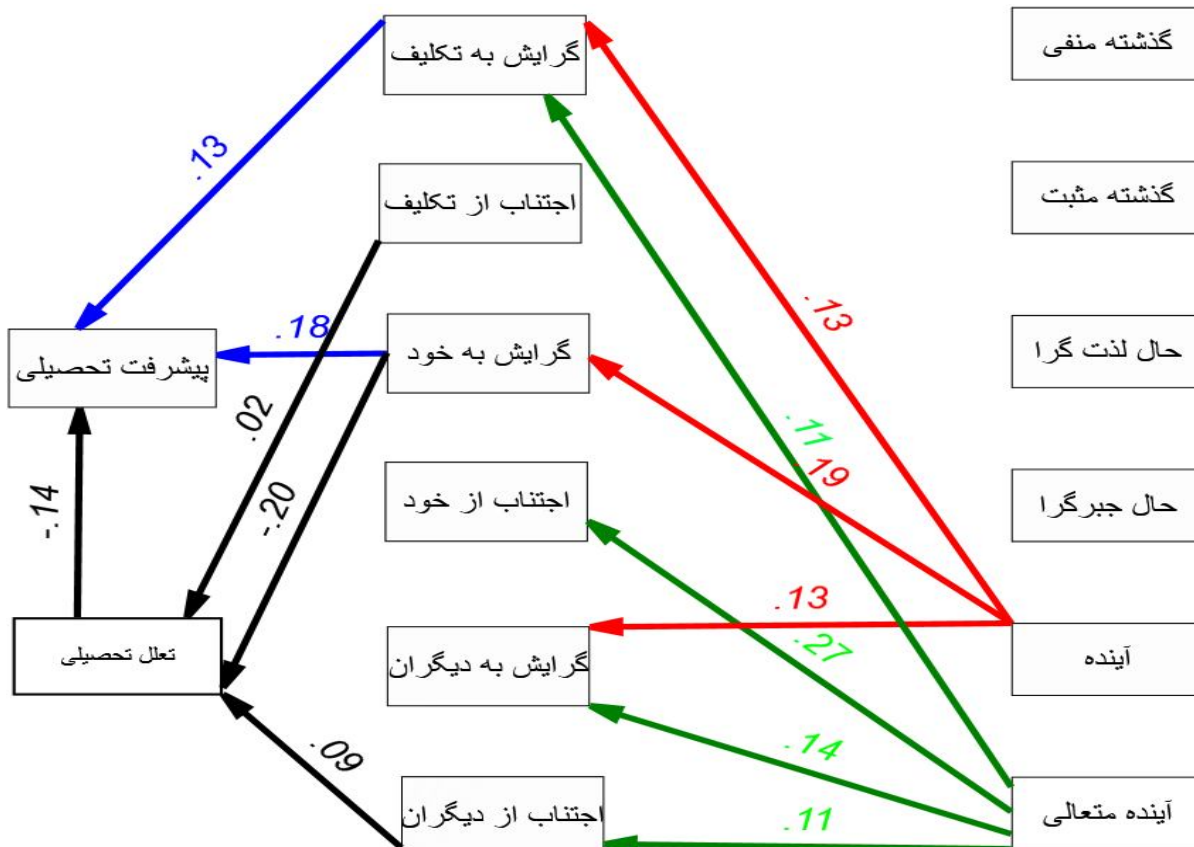
نتایج حاصل از بررسی پیش‌فرض‌های مدل نشان داد که در بررسی مفروضه‌های بهنجاری چند متغیری¹، قدر مطلق ضریب چولگی² کمتر از 3 و ضریب کشیدگی کمتر از 10 است که نشان‌دهنده بهنجار بودن متغیرهاست. به عنوان مثال قدر مطلق ضریب چولگی معدل، گذشته منفی، گذشته مثبت،

1. Multivariate normality
2. Skewness

سید موسی گلستانه و همکاران: رابطه بین چشم انداز زمان با جهت گیری هدف، تعلل تحصیلی و پیشرفت تحصیلی ...

اجتناب از تکلیف، گرایش به خود، اجتناب از خود، گرایش به دیگران، اجتناب از دیگران و جهت گیری هدف به ترتیب، (0/734، 1/362)، (0/836، 1/196)، (0/867، 1/153)، (0/793، 1/260)، (0/732، 1/336)، (0/760، 1/316)، (0/925، 1/235)، (0/669، 1/495)، (1/081، 1/235)، (0/725، 1/378)، (0/783، 1/278)، (1/385، 1/114)، (0/798، 1/131)، (5/131) است؛ که نشان دهنده ی عدم وجود هم خطی چندگانه است. با توجه به اینکه مفروضه های مدل معادلات ساختاری رعایت شده است به بررسی مدل ساختاری پرداخته شد. نتایج مدل در نمودار 3 نمایش داده شده است.

مطلق ضریب چولگی معدل، گذشته منفی، گذشته مثبت، حال لذت گرا، حال جبرگرا، آینده، آینده متعالی، چشم انداز زمان، گرایش به تکلیف، اجتناب از تکلیف، گرایش به خود، اجتناب از خود، گرایش به دیگران، اجتناب از دیگران و جهت گیری هدف به ترتیب، 0/492، -0/057، 0/392، 0/195، 0/456، 0/441، -0/441، 0/353، -0/549، -0/818، -0/828، -0/499، -0/566، -0/830، 0/437 می باشد. در رابطه با هم خطی چندگانه نیز نتایج نشان داد مقدار تحمل بیشتر از 0/10 و عامل افزایش واریانس کوچک تر از 10 است. به عنوان مثال، مقدار تحمل و عامل افزایش واریانس گذشته منفی، گذشته مثبت، حال لذت گرا، حال جبرگرا، آینده، آینده متعالی، چشم انداز زمان، گرایش به تکلیف،

شکل 2. نمودار مسیرهای مدل برازش یافته با ضرایب استاندارد.

جدول 3. شاخص‌های برازش مدل.

P	RMS EA	TLI	IFI	CFI	NFI	AGFI	GFI	χ^2/df	df	χ^2	شاخص مدل
0/001	0/060	0/85	0/92	0/90	0/85	0/91	0/94	2/41	69	166/18	مدل پیشنهادی
0/001	0/048	0/91	0/94	0/95	0/90	0/92	0/97	1/93	57	109/75	مدل اصلاح شده

جدول 2 نشان‌دهنده شاخص‌های برازندگی مدل پیشنهادی، شامل مجذور خی ($\chi^2=75/109$)، نسبت مجذور خی به درجه آزادی ($df=1/93$)، شاخص نیکویی برازش ($GFI=0/97$)، شاخص نیکویی برازش تعدیل یافته ($0/92=$)، شاخص برازندگی هنجار شده ($AGFI=0/90$)، شاخص برازندگی تطبیقی ($CFI=0/95$)، شاخص برازندگی افزایشی ($IFI=0/94$)، شاخص تاکر - لوئیس ($TLI=0/91$) جذر میانگین مجذور خطای تقریب ($RMSEA=0/048$) است که نشان می‌دهد مدل از برازش خوبی برخوردار است.

جدول 4. آزمون میانجیگری روابط غیرمستقیم با استفاده از روش بوت استرپ¹ ماکرو² پیشنهادی پریچر و هیز³ (2008).

مسیر	داده	بوت	سوگیری	خطا	حد پایین	حد بالا
آینده به تعلل تحصیلی از طریق بعد گرایش به خود جهت‌گیری هدف	- /0013	- /0013	/0000	/0006	- /0028	- /0003
آینده متعالی به تعلل تحصیلی از طریق بعد اجتناب از دیگران جهت‌گیری هدف	/0162	/0163	/0001	/0046	/0083	/0261
آینده به پیشرفت تحصیلی از طریق بعد گرایش به تکلیف جهت‌گیری هدف	/0073	/0073	/0000	/0033	/0021	/0154
آینده به پیشرفت تحصیلی از طریق بعد گرایش به خود جهت‌گیری هدف	/0098	/0097	/0000	/0039	/0034	/0185
آینده متعالی به پیشرفت تحصیلی از طریق بعد گرایش به تکلیف جهت‌گیری هدف	/0112	/0113	/001	/0049	/0036	/0230
آینده متعالی به پیشرفت تحصیلی از طریق بعد اجتناب از دیگران جهت‌گیری هدف	- /0048	- /0048	/0000	/0033	- /140	- /0002

1. bootstrap
2. Macro
3. Preacher & Hayes

تمامی مسیرهای ذکرشده در جدول معنادار هست و مسیرهایی که غیر معنادار بودند از لیست حذف شده‌اند.

زیمباردو و بوید، (2008) و توانایی افراد در ایجاد ارتباط بین پیامدهای جاری با اهداف و آرزوهای آینده باعث می‌شود که آن‌ها ارزش بیشتری برای اهداف آینده‌ی خود قائل شوند و با تلاش بیشتری به سمت تحقق اهداف آینده حرکت کنند. (فالت، آندرسن و لنز،⁴ 2004). از این رو می‌توان گفت که گرایش بالا به آینده دلیلی بر ضریب هوشی بالا نیست (زیمباردو و بوید، 2008)؛ بلکه تمرکز بر چشم‌انداز زمان آینده باعث سنجیده عمل کردن، یافتن راه‌حل‌های مختلف برای مسائل و تمرکز بر اهداف بلندمدت می‌شود که می‌تواند منجر به پیشرفت تحصیلی شود (فالت و همکاران، 2004؛ زیمباردو و مسلش⁵، 1992)؛ بنابراین طبق یافته‌های این تحقیق دانشجویان ایرانی بیشترین جهت‌گیری آن‌ها به سمت اهداف آینده است و همچنین اهدافی را بر می‌گزینند که موفقیت آن‌ها را تضمین کند. در واقع آینده و جهت‌گیری آینده نقش مهمی در جهت‌گیری فرد و عملکرد مناسب دارد (گولر⁶، 2004)؛ زیرا انگیزه‌ای که از نگرش نسبت به آینده در فرد ایجاد شده به معنای پیش‌بینی اهداف آینده در زمان حال حاضر است. در این زمینه فرد با ترسیم اهداف کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت در تلاش برای کسب موفقیت است. بر این اساس می‌توان با تنظیم اهداف و قرار دادن اهداف میانی در

همان‌طور که در جدول 4 مشاهده می‌شود حدود بالا و پایین رابطه غیرمستقیم، آینده به تعلل تحصیلی از طریق بعد گرایش به خود جهت‌گیری هدف، صفر را در برنمی‌گیرد و معنی‌دار است.

نتیجه‌گیری و بحث

مطالعه حاضر به تبیین رابطه بین چشم‌انداز زمان با پیشرفت تحصیلی، تعلل تحصیلی با نقش میانجی‌گری متغیر جهت‌گیری هدف می‌پردازد.

نتایج پژوهش حاضر در خصوص رابطه بین چشم‌انداز زمان و جهت‌گیری هدف نشان داد که برخی از مؤلفه‌های چشم‌انداز زمان (چشم‌انداز زمان آینده و چشم‌انداز زمان آینده متعالی)، جهت‌گیری هدف در دانشجویان را به صورت معنی‌داری پیش‌بینی نمود.

این یافته‌ها با نتایج تحقیقات (کافمن¹، 1995؛ هارفورد²، 2011؛ کمپین³، 2010؛ کارشکی و محسنی، 2012؛ کارشکی و هاشمی؛ 2014) همخوان است. مطالعه کارشکی و محسنی (2012) نشان داد که داشتن انگیزه و هدف شرط موفقیت بوده و دستیابی به هدف با داشتن چشم‌انداز روشنی از آینده بهتر میسر می‌گردد. همچنین کارشکی و هاشمی (2014) نشان دادند که از عوامل مهم در انگیزش و دستیابی به هدف در دانشجویان آینده‌نگری، امید و داشتن چشم‌انداز مناسبی نسبت به آینده است؛ بنابراین می‌توان گفت داشتن هدف و داشتن یک چشم‌انداز زمان آینده با موفقیت مرتبط است (الیوت، 2005؛ لاسان و جونز، 1999؛

4. Phalet, Andriessen & Lens
5. Zimbaro & Maslach
6. Guler

1. Kafman
2. Harford,
3. Campen

به همین علت دانشجویان ایرانی در این بعد از چشم‌انداز زمان در مقایسه با ابعاد دیگر نمرات بالاتری داشتند؛ و کسانی که در چشم‌انداز زمان آینده متعالی دارای نمرات بالایی بودند، گرایش بیشتری به سمت اهداف از خود نشان دادند.

همچنین نتایج مطالعه حاضر نشان داد که جهت‌گیری هدف در ابعاد گرایش به تکلیف و گرایش به خود به‌طور مستقیم پیش‌بینی‌کننده مثبت و معنی‌دار متغیر پیشرفت تحصیلی دانشجویان بوده، ضمن آنکه چشم‌انداز زمان آینده و چشم‌انداز زمان آینده متعالی نیز به واسطه این دو جهت‌گیری هدف پیش‌بینی‌کننده مثبت و معنی‌دار پیشرفت تحصیلی دانشجویان است. این یافته‌ها با نتایج تحقیقات (کارشکی و محسنی، 2012؛ کارشکی و هاشمی، 2014؛ یو و نیال⁷، 2005؛ لهتونن⁸، 2012؛ زیمباردو و زیمباردو و بوید، 2008) همخوان است. نتایج پژوهش لهتونن (2012) نشان داد که داشتن عملکرد مناسب و داشتن یادگیری خلاق تحت تأثیر آینده‌نگری فرد و داشتن جهت‌گیری مناسب اهداف بر اساس چشم‌اندازی که از آینده به دست می‌آورند می‌باشد. همچنین یو و نیال (2005) به این نتیجه رسیدند که جهت‌گیری هدف مستلزم ترسیم آینده‌ی مناسب در دستیابی به اهداف و عملکرد مناسب می‌باشد. در واقع ترسیم چشم‌اندازی از آینده باعث جهت‌دهی اهداف فرد به سمت مطلوبیت‌ها می‌گردد و این اهداف به نوبه خود بر روی عملکرد فرد در ابعاد مختلف تحصیلی، اجتماعی، شخصی و دینی تأثیرگذار است، چرا که آینده که به عنوان فضای انگیزشی ماست و اهداف انگیزشی در آینده قرار

طیف اهداف طولانی به اهداف بلندمدت دست‌یافت. در خصوص چشم‌انداز زمان آینده متعالی نیز طبق گفته‌های کیت و جان¹ (2007) می‌توان گفت که دو بعد در چشم‌انداز زمان آینده مهم است (الف) توجه فرد به فرصت‌های باقی‌مانده؛ (ب) تمرکز بر محدودیت. هرچه مردم تمرکز بیشتری بر فرصت‌ها داشته باشند از تمرکز آن‌ها بر محدودیت‌ها کاسته می‌شود (بتس²، 2013)؛ بنابراین افراد دارای چشم‌انداز زمان آینده‌ی متعالی، چون دارای چشم‌انداز بلندمدت‌تری هستند، برای رسیدن به اهدافشان بیشتر تلاش می‌کنند (دی بایلد، وانتکسیت و لنز³، 2011؛ کریستینسن، ایساکواتیز و چالرز⁴، 1999؛ به نقل از چن⁵، 2011). از طرف دیگر، مسلمانان در مقایسه با دیگر ادیان نگرانی بیشتری در مورد مرگ دارند زیرا اعتقاد آن‌ها بر این است که خداوند پاداش کارهایشان را پس می‌دهد؛ و این پیش‌بینی پاداش‌های ابدی پس از مرگ که نشانگر دید آن‌ها نسبت به چشم‌انداز زمان آینده متعالی است که می‌تواند همچون یک منبع انگیزشی عمل کند (زیمباردو و بوید، 1997؛ وان بک و کاریز، 2015؛ ایس، وهاب و راتناسیگان⁶، 2012)؛ بنابراین در ایران که یک کشور اسلامی است افراد به علت اعتقاد به وجود خداوند، معتقدند که پاداش اعمال خود را در نزد خداوند متعال دریافت خواهند کرد؛ و برای رسیدن به اهدافشان تلاش می‌کنند و از اینکه عملکرد بدتری نسبت به دیگران و همچنین عملکرد قبلی خود داشته باشند اجتناب می‌کنند؛ و

1. Cate and John
2. Betts
3. De Bilde, Vansteenkiste & Lens
4. Carstensen, Isaacowitz & Charles
5. Chen
6. Ellis, Wahab & Ratnasingan

7. Yeo & Neal

8. Lehtonen

چشم انداز زمان آینده متعالی به واسطه بعد اجتناب از دیگران به ترتیب دارای ارتباط منفی و مثبت با تعلل تحصیلی بودند. همچنین تعلل تحصیلی یک پیشگوی منفی برای پیشرفت تحصیلی بود. نتایج این پژوهش با یافته های پژوهش (والترز³، 2003، آرچر⁴، 1994؛ آکینسولا، تلا و تلا⁵، 2007؛ راث بلوم، سولومون و مورا کامی⁶، 2005؛ وسلی⁷، 1995؛ اسپکتر و فراری، 2000) همخوان است. در تبیین این روابط می توان گفت با وجود اینکه تعلل ورزان از عواقب ناشی از عدم تکمیل وظایف خود آگاه هستند، اما فاقد کنترل تکانه، پشتکار، نظم و انضباط کاری و مهارت های مدیریت زمان هستند (دوت و شوینبرگ⁸، 2002؛ ون ایرد⁹، 2003؛ میلگرام و تن، 2000؛ استیل، 2007) از این رو جهت گیری زمانی آینده در آن ها کمتر دیده می شود چرا که افراد آینده گرا نه تنها سطوح بالایی از وظیفه شناسی و انرژی را نشان می دهند بلکه وابستگی آن ها به پاداش، منجر به برنامه ریزی دقیق و سازمان دهی فعالیت های کاری می شود (زیمباردو و بوید، 1999)؛ بنابراین افراد تعلل ورز، به احتمال زیاد در مورد این اعتقاد که می توانند به صورت موفقیت آمیز پیشرفت کنند و توجه خود را به تکالیف تحصیلی و اهداف تحصیلی متمرکز کنند (لیننبرینک و پینتریچ¹⁰، 2002). مشکل

دارند و طرز نگرش به آینده بر روی جهت گیری اهداف و در نتیجه بر روی عملکرد فرد تأثیر می گذارد (کارشکی و محسنی، 2012؛ کارشکی و هاشمی، 2014؛ زیمباردو و بوید، 1999). از طرف دیگر یافته های مربوط به آینده متعالی نشان داد که این متغیر دارای ارتباط قوی با دین و مؤلفه های معنویت همچون هوش معنوی، بهزیستی معنوی و سلامت معنوی است که در تحقیقات مختلف از جمله (ولاتوری، آکیتانندی و یاکاسای، 2010¹؛ کیمیا²، 200 و پاکیزه، 2008) اثبات شده است با گرایش به سمت موفقیت و پیشرفت مرتبط هستند؛ بنابراین می توان نتیجه گرفت جهت گیری کلی نسبت به آینده با رفتارهای معطوف به هدف مرتبط است (زیمباردو و بوید، 2008). لذا می توان نتیجه گرفت که چشم انداز زمان آینده گام مهمی در جهت موفقیت تحصیلی دانشجویان ایرانی است، زیرا افرادی که به سوی آینده جهت گیری مناسبی دارند در تلاش هستند تا با تأخیر لذات زودگذر، به برنامه ریزی و سازمان دهی مناسب کارها و تنظیم اهداف پرداخته و برای دستیابی به اهداف بلندمدت تلاش کنند.

در نهایت یافته های این مطالعه نشان داد که جهت گیری هدف در ابعاد اجتناب از تکلیف و اجتناب از دیگران به طور مستقیم پیش بینی کننده مثبت و معنادار تعلل تحصیلی و در بعد گرایش به خود پیش بینی کننده منفی و معنادار تعلل تحصیلی بودند، ضمن اینکه چشم انداز زمان آینده به واسطه ابعاد گرایش به خود و

3. Wolters

4. Archer

5. Akinsola, Tella & Tella

6. Rothblum, Solomon & Murakami

7. Wesley

8. Dewitte & Schouwenburg

9. Van Eerde

10. Linnenbrink & Pintrich

1. Olatoy, akentunde & yakasai

2. Kamya

نشانگر وسیله‌ای است که افراد توسط آن عواقب آینده را سبک و سنگین می‌کنند و از اقدامات حال حاضر خود آگاه می‌شوند (استارتمن، گلیچر، بویینگر و ادواردز⁵، 1994). (1994). توصیف ارزیابی اینکه افراد تا چه حد عمل می‌کنند باعث از میان برداشتن موانع سر راهشان می‌شود (اسنایدر و همکاران⁶، 1991) در حالی که برنامه‌ریزی برای مسیر عمل، تعیین هدف و مهلت را شامل می‌شود (زیمباردو و بوید، 1999). مداخلات در زمینه جهت‌گیری هدف، تعلل و چشم‌انداز زمان نشان دادند که این سه متغیر از عوامل مهم در حوزه تحصیل و راهنمای مشاغل، نظارت، مشاوره و راهنمای آموزشی است (آندرسن، فالت، لنز⁷، 2006؛ کورتیس⁸، 2000؛ هارت⁹، 1978؛ لونگ¹⁰، 2001)؛ بنابراین بررسی روابط بین این متغیرها با جزئیات بیشتر در محیط دانشگاهی لازم و ضروری است؛ زیرا پیش‌بینی می‌شود که بررسی ارتباط بین این سه متغیر توصیه‌های مفید برای دانشجویان و ایجاد انگیزه در آنها برای ادامه تحصیل و پیشرفت تحصیلی را به دنبال داشته باشد؛ بنابراین لازم است که مربیان و معلمان و مشاوران همواره ضمن در نظرگیری افکار و احساسات افراد در مورد گذشته، حال و آینده و همچنین اهداف مدنظر آنان برای غلبه بر مشکلات تحصیلی اقدام نمایند.

دارند؛ اما داشتن چشم‌انداز زمان آینده و همین‌طور اهداف بلندمدت با سطح بالای آگاهی و انرژی مرتبط است (لوکینهوف، تراسیانو و کوستا¹، 2009؛ رابینسون، دیمتری و کورنی²، 2010)؛ بنابراین، افراد با جهت‌گیری آینده ممکن است، هدف مورد نظر را در ذهن خود مجسم کنند و طبق ارزیابی‌های خود برای دستیابی به این اهداف عمل کنند و هرگاه احساس شکست کنند، به مقایسه خود با دیگران بپردازند که این امر باعث احتمال غرقه شدن در رفتارهای که ربطی به هدف ندارد را کاهش داده و از انجام ندادن اهداف و تعلل در آنها جلوگیری می‌کند و منجر به پیشرفت تحصیلی شود. همچنین در خصوص رابطه آینده متعالی نیز می‌توان گفت، تعالی سبب بهبود راهبرد تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی می‌گردد؛ که نه تنها یک راهبرد شناختی نیست، بلکه همراه با عمل است و رفتاری حقیقی را به دنبال دارد (گارنفسکی و همکاران³، همکاران³، 2002)؛ بنابراین این راهبرد در هم‌آمیزنده عناصر شناختی و رفتاری است؛ که با ابعاد معنوی و مذهبی در تعالی شخصیت مرتبط است. در نتیجه فرد مذهبی با توکل بر خداوند برای مشکلات و دستیابی به هدف در زندگی طرح و برنامه می‌ریزد؛ و پیوسته برنامه خودش را مرور می‌کند که موجب پیشرفت و عدم تعلل می‌شود.

چشم‌انداز زمان شامل، تفکر و ارزیابی عمل است (سیگنر⁴، 2009). عنصر تفکر

5. Strathman, Gleicher, Boninger & Edwards
6. Snyder et al
7. Andriessen, Phalet & Lens
8. Curtis
9. Hart
10. Long

1. Löckenhoff, Terracciano & Costa
2. Robinson, Demetre & Corney
3. Garnefski et al
4. Seginer

منابع

- Andriessen, I.; Phaet, K. & Lens, W. (2006). Future goal setting, task motivation and learning of minority and non-minority students in Dutch schools. *British Journal of Educational Psychology*, 76(4), 827-850.
- Betts, M. (2013). Future time perspective: examination of multiple conceptualizations and work-related correlates. *A Thesis Presented to The Academic Faculty*. Georgia Institute of Technology.
- Bosato, G. N. (2001). Time perspective, academic motivation, and procrastination. *Master's Theses*. Paper 2170.
- Boyd, J. N., & Zimbardo, P. G. (1997). Constructing time after death the transcendental-future time perspective. *Time & Society*, 6(1), 35-54.
- Burt, C. D., & Kemp, S. (1994). Construction of activity duration and time management potential. *Applied Cognitive Psychology*, 8(2), 155-168.
- Cate, R. A., & John, O. P. (2007). Testing models of the structure and development of future time perspective: maintaining a focus on opportunities in middle age. *Psychology and aging*, 22(1), 186.
- Chen, S. M. E. (2011). Time perspective, death anxiety and emotional regulation processes in older adults.
- Collins, K. M., Onwuegbuzie, A. J., & Jiao, Q. G. (2008). Reading ability as a predictor of academic procrastination among African American graduate students. *Reading Psychology*, 29(6), 493-507.
- Dekker, S., Krabbendam, L., Lee, N., Boschloo, A., de Groot, R., & Jolles, J. (2016). Dominant Goal Orientations Predict Differences in Academic Achievement during Adolescence through Metacognitive Self-Regulation. *Journal of Educational and Developmental Psychology*, 6(1), 47.
- Dewitte, S., & Schouwenburg, H. C. (2002). Procrastination, temptations, and incentives: The struggle between the present and the future in procrastinators and the punctual. *European Journal of Personality*, 16(6), 469-489.
- Elliot A, McGregor H. Achievement Goal Framework, *Journal of Personality and Social Psychology* 2001; 80: 501-509.
- Elliot, A. J. (2005). A conceptual history of the achievement goal construct. *Handbook of competence and motivation*, 16, 52-72.
- Elliot, A. J. (2006). The hierarchical model of approach - avoidance motivation. *Motivation and Emotion*, 30, 111-116. doi:10.1007/s11031-006-9028-7.
- Elliot, A. J., & McGregor, H. (2001). A 2x2 achievement goal framework. *Journal of Personality and Social Psychology*, 80(3), 501-519.
- Elliot, A. J., Murayama, K., & Pekrun, R. (2011). A 3 x 2 achievement goal model. *Journal of Educational Psychology*, 3, 1-35.
- Ellis, L., Wahab, E., & Ratnasingan, M. (2012). Religiosity and fear of death: A three-nation comparison. *Mental Health, Religion & Culture*, 16 (2), 1-21.
- Ferrari, J. R., & Díaz-Morales, J. F. (2007). Procrastination: Different time orientations reflect different motives. *Journal of Research in Personality*, 41(3), 707-714.

- Ferrari, J. R., & Dovidio, J. F. (2000). Examining behavioral processes in indecision: Decisional procrastination and decision-making style. *Journal of Research in Personality, 34*(1), 127-137.
- Garnefski, N., Kommer, T., Kraaij, V., Teerds, J., Legerstee, J., & Onstein, E. (2002). The relationship between cognitive emotion regulation strategies and emotional problems: Comparison between a clinical and a non-clinical sample. *Eur J Pers, 23*(16), 403-420.
- GÜLER, A. (2004). *Relationship between self-construals and future time orientations* (Doctoral dissertation, Middle East Technical University).
- Hall, E. (1983). *The Dance of Life*. Garden City, N.Y.: Doubleday.
- Hart, R. R. (1978). Therapeutic effectiveness of setting and monitoring goals. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 46*(6), 1242-1245.
- Holman, E. A., & Silver, R. C. (1998). Getting "stuck" in the past: temporal orientation and coping with trauma. *Journal of personality and social psychology, 74*(5), 1146.
- Kamyra, H. A. (2000). Hardiness and spiritual well-being among social work students: Implications for social work education. *Journal of social work education, 36*(2), 231-240.
- Karshki H, Hashemi G. (2014). Future role in motivation and learning performance: Find the roots of motivation on performance and future prospects. *Proceedings of the National Conference of Educational Psychology, 21*(7-1). [Persian].
- Karshki H. Mohseni N. (2012). *Motivation in learning and teaching*. Tehran: Sound of Light. [Persian].
- Kline, R. (2005). *Principles and Practices of structural equation modeling* (2nd Eds). New York: Guilford
- Kruger, D. J., Reischl, T., & Zimmerman, M. A. (2008). Time perspective as a mechanism for functional developmental adaptation. *Journal of Social, Evolutionary, and Cultural Psychology, 2*(1), 1.
- Lasane, T. P., & Jones, J. M. (1999). Temporal orientation and academic goal-setting: The mediating properties of a motivational self. *Journal of Social Behavior and Personality, 14*(1), 31.
- Lehtonen, A. (2012). Future thinking and learning in improvisation and a collaborative devised theatre project within primary school students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 45*, 104-113.
- Linnenbrink, E. A., & Pintrich, P. R. (2002). *Motivation as an enabler for academic success*. *School Psychology Review, 31*(3), 313-327.
- Löckenhoff, C. E., Terracciano, A., & Costa Jr, P. T. (2009). Five-factor model personality traits and the retirement transition: longitudinal and cross-sectional associations. *Psychology and aging, 24*(3), 722.
- Long, J. R. (2001). Goal agreement and early therapeutic change. *Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training, 38*(2), 219.
- Mascaret, N., Elliot, A. J., & Cury, F. (2015). Extending the 3×2 achievement goal model to the sport domain: The 3×2 Achievement Goal Questionnaire for Sport. *Psychology of Sport and Exercise, 17*, 7-14.
- Miksza, P., Tan, L., & Dye, C. (2016). Achievement motivation for band: A cross-cultural examination of the 2×2

- achievement goal motivation framework. *Psychology of Music*, 1, 17.
- Milgram, N., & Tenne, R. (2000). Personality correlates of decisional and task avoidant procrastination. *European Journal of Personality*, 14, 141-156.
- Negru-Subtirica, O., & Pop, E. I. (2016). Longitudinal links between career adaptability and academic achievement in adolescence. *Journal of Vocational Behavior*, 93, 163-170.
- Olatoye, R. A., Akintunde, S. O., & Yakasai, M. I. (2010). Emotional intelligence, creativity and academic achievement of business administration students. *Electronic Journal of Research in Educational Psychology*, 8(2), 763-786.
- Pakize A. (2008). Comparison of Students' Mental Health and the Impact of Spiritual Concept Activation on It. 4th Seminar of Students's Mental Health. Shiraz: University of Shiraz; [Text in Persian].
- Phalet, K., Andriessen, I., & Lens, W. (2004). How future goals enhance motivation and learning in multicultural classrooms. *Educational Psychology Review*, 16(1), 59-89.
- Pychyl, T. A., Morin, R. W., & Salmon, B. R. (2000). Procrastination and the planning fallacy: An examination of the study habits of university students. *Journal of Social Behavior and Personality*, 15(5), 135.
- Reber, A. S. (1985). Dictionary of psychology. New York: Viking penguin.
- Robinson, O. C., Demetre, J. D., & Corney, R. (2010). Personality and retirement: Exploring the links between the Big Five personality traits, reasons for retirement and the experience of being retired. *Personality and Individual Differences*, 48(7), 792-797.
- Saddler, C. D., & Buley, J. (1999). Predictors of academic procrastination in college students. *Psychological Reports*, 84, 686-688.
- Schunk, D. H., Pintrich, P. R., & Meece, J. L. (2008). Motivation in education: Wieory, research, and applications. Upper Saddle River, NJ: Pearson Education.
- Seginer, R. (2009). *Future orientation: Developmental and ecological perspectives*. New York: Springer.
- Snyder, C. R., Harris, C., Anderson, J. R., Holleran, S. A., Irving, L. M., Sigmon, S. T., ... & Harney, P. (1991). The will and the ways: development and validation of an individual-differences measure of hope. *Journal of personality and social psychology*, 60(4), 570.
- Steel, P. (2007). The nature of procrastination: a meta-analytic and theoretical review of quintessential self-regulatory failure. *Psychological bulletin*, 133(1), 65.
- Stipek, D.J., & Weisz, J.R. (1981). Perceived personal control and academic achievement. Review of Educational Research, 51, 101-137 Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/1170252>.
- Strathman, A., Gleicher, F., Boninger, D. S., & Edwards, C. S. (1994). The consideration of future consequences: weighing immediate and distant outcomes of behavior. *Journal of personality and social psychology*, 66(4), 742.
- Van Beek, W., & Kairys, A. (2015). Time Perspective and Transcendental Future Thinking. In *Time Perspective Theory; Review, Research and*

Application (pp.73-86). Springer International Publishing.

- Van Eerde, W. (2003). A meta-analytically derived nomological network of procrastination. *Personality and individual differences*, 35(6), 1401-1418.

- VandeWalle D. Goal orientation: Why wanting to look successful doesn't always lead to

- Yeo, G. B., & Neal, A. (2004). A multilevel analysis of effort, practice, and performance: effects; of ability, conscientiousness, and goal orientation. *Journal of Applied Psychology*, 89(2), 231.

- Zacher, H. (2014). Career adaptability predicts subjective career success above and beyond personality traits and core self-evaluations. *Journal of Vocational Behavior*, 84, 21-30. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jvb.2013.10.002>.

- Zimbardo, P. G. & Boyd, J. N. (2008).

The time paradox: The new psychology of time that will change your life. New York: Free Press.

- Zimbardo, P. G., & Boyd, J. N. (1999). Putting time in perspective: A valid, reliable individual-differences metric. *Journal of Personality and Social Psychology*, 77(6), 1271-1288. doi: <http://dx.doi.org/10.1037/0022-3514.77.6.1271>.

- Zimbardo, P. G., & Maslach, C. (1992, June). Cognitive effects of biased time perspective. In *International Journal of Psychology* (Vol. 27, No. 3-4, pp. 167-167). 27 CHURCH RD, HOVE, EAST SUSSEX, ENGLAND BN3 2FA: PSYCHOLOGY PRESS.

- Zimbardo, P. G., Sword, R., & Sword, R. (2012). *The time cure: Overcoming PTSD with the new psychology of time perspective therapy*. San Francisco: Jossey-Bass.